

Alexej Sachnin: På Moskvas gator är ryssar chockade av Putins krig

[Ur [Jacobin](#), 27 februari 2022. Denna artikel publicerades först på [Moskvichmag.ru](#), och översattes till engelska för [LeftEast](#). Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Vladimir Putin hävdar att han ”demilitariserar” Ukraina genom att invadera det med stridsvagnar och bomber. I Moskva förstår inte vanliga ryssar vad deras regering planerar – men de är chockade av angreppet på ett grannland.

En demonstrant med en mask där det står ”Inget krig” grips av polisen. (Moskvichmag.ru)

Till skillnad från invånarna i Donetsk, Charkiv och Odessa hörde inte Moskvborna några explosioner i sin stad den 24 februari. Ryska medborgare fick höra om krigsutbrottet, som utrikesministeriets talesman beskrev som ”ett försök att förhindra ett globalt krig”, på nyheterna.

Presidentens talesman, Dmitrij Peskov, verkade förvissad om att ”ryssarna kommer att stöda operationen i Ukraina precis som de stödde erkännandet av DNR och LNR”, med syftning på folkrepublikerna Donetsk och Luhansk. Men på kvällen den första dagen av kriget samlades flera tusen Moskvbabor på Tverskajagatan för att visa att sin oenighet med honom. Polisen blockerade Pusjkintorget, men folk rörde sig i ganska täta klungor på boulevarderna, Tverskaja och i omgivande gränder. Unga ansikten dominerade.

Samma unga ansikten var förhärskande för 10 år sedan på Bolotnajatorget och Sacharovavenyn under protesterna mot Putin 2011-2012. Men de senaste åren har atmosfären förändrats radikalt. 2012 var ”arga medborgare” stolta över sin framvällande ”kreativitet”: hundratals paroller, plakater och talkörer. Upphovspersonerna tävlade i slagfärdighet. Nu rörde sig folk mest under tystnad. De ropade en enda paroll: ”Nej till krig!” Minst 995 personer häktades under kvällen.

Det var inte lika många demonstranter som under de största demonstrationerna på senare år, men inte så få som man skulle förvänta sig en torsdagskväll, på krigets första dag, då förvirring och nedstämdhet härskade överallt. Men de flesta personerna var, om än inte förhårdade demonstranter, så på ett eller annat sätt en del av oppositionsmiljön. Den politiserade medelklassen är förutsägbart nog missnöjda med de radikala åtgärderna från landets ledning. Men hur är det med den stora majoriteten ryssar som inte är indragna i antikrigsrörelsen? Jag talade med några av dem.

Vem behöver krig?

”Det är klart att jag är mot kriget”, säger en mor som promenerar med sina barn i Taganskijparken. ”Vem behöver krig? Jag är ledsen å folkets vägnar. Jag har gråtit hela dagen. Jag är rädd å mina barns vägnar. Vad kommer att hända med dem?”

Under tiden sprang hennes två barn, som såg ut att vara 6 och 8 år gamla, glatt omkring. Men vid ett tillfälle stannar pojken, kikar upp på sin mamma och frågar: ”Mamma, kan Snoop bli ledarhund så att han kan skydda oss?”

Jag gick från Taganskajatorget till Pokrovskijklostret nära Abelmanovskaja Zastava. Tog kontakt med alla möjliga sorters människor: unga flickor, gamla kvinnor som sålde blommor, arbetare i gula kommunvästar och pilgrimer på väg för att tillbe helgonet St Matrona. Jag ställde några enkla frågor. Nästan alla svarade villigt. En del kom själva fram till mig. Många pratade snabbt, som om de äntligen bröt ett tystnadslöfte.

”Mycket illa!”, sa två flickor i 18-årsåldern. ”Mycket illa!”

Den entusiasm och det stöd som presidentens talesman hoppades på saknas. Av 30-40 svarande talade bara en – en ung man i värnpliktsåldern – om patriotiskt stöd till de ryska myndigheternas handlingar: ”Det här är vårt land. Det måste skyddas. Om de skickar mig så kommer jag att åka dit de säger att jag ska åka.”

Men när jag frågade honom vad som väntar oss i framtiden, svarade han utan särskilt mycket patriotiskt patos: ”Jag tror att en del utländska sociala nätverk kommer att förbjudas. Vad gäller resten ... Bröd för 500 rubel, en euro för 500 [för närvarande är växelkursen omkring 1 för 100]. Vår regering gör en hel massa misstag. Men när vi väl har börjat så måste vi fullfölja det här.”

Alla andra uttryckte känslor som sträckte sig från rädsla till ilska. Jag träffade ingen som var psykologiskt förberedd på oroande nyheter från fronten. Folk kunde helt enkelt inte förklara varför ryska trupper gick in på ukrainskt territorium. Ingen gav dem några övertygande svar. Äldre personer mindes 2014 och Krimvåren.

”Det var lite lättare då”, sa en man i 40-årsåldern som jag stoppade utanför en av Sherbanks lokaler. ”Det fanns en känsla av enhet. Och en känsla av rättvisa eller något. På den tiden förolämpades vårt folk – och vi stod upp för dem. Och vi tog det som var vårt. Och nu förstår jag inte. Varför invaderade vi?”

”Sociologer säger att fientligheterna i Ukraina som började idag kom som en överraskning för det ryska samhället och skapade en situation av masschock. Analytiker poängterar att folk visade sig vara oförberedda på en militär konfrontation”, medger den Kremlvänliga Telegramkanalen *Nezygar*.

Ingen frågade oss

Två killar kommer ut från ett kafé. Jag vänder mig till dem med frågor om kriget, växelkursen och konsekvenserna. Precis som alla andra förstår de inte kriget. ”Vi vill inte tänka på det. Vi tänker inte på det. Det är därför vi inte kan säga något begripligt”, säger en av dem.

Den andra tillägger: ”Det är som något gudomligt ... något kosmiskt. Vad kan man göra åt det? Det säger ju sig själv, för Guds skull. Vi borde ta oss härifrån. Åka till landet, till skogen. Vi borde göra upp eldar. Och inte tänka.”

Det här motivet kom upp väldigt ofta i mitt sociologiska experiment. Folk stöter på något som överstiger deras förståelseförmåga. Krig. Något som inte passar med deras moraliska kompass. Det är inte ett försvarskrig. Det har ingen särskild orsak. Och de skakar av sig nyheterna som de inte kan göra något åt.

”Jag förbjöd min mor att titta på nyheterna”, sa en medelålders kvinna. ”Jag sa till henne att titta på *My Fair Nanny*. Det är ett bra program. Men läs inte nyheterna! Det är dåligt för dig.”

Ett par förstaårselever på universitetet sa till mig att deras klasskamrater idag är ovilliga eller rädda för att diskutera politik. ”Det finns en känsla av att de helt enkelt inte märker något. De försöker att inte märka något.” Flera personer har samma känsla.

”Det förvånar mig att alla är tysta, som om det här är normalt”, säger en ilsken arbetare med mustasch från kommunens energibolag. ”De är bara klistrade vid sina mobiler, det är allt!”

Men känslan av utbredd likgiltighet kan vara bedräglig. Nästan alla som svarade sa att de hade diskuterat de chockerande nyheterna på ett eller annat sätt. Många medgav att de höll på med det ”hela dagen”. Men de hetsiga diskussionerna med nära och kära står i bjärt kontrast till en stad som (än så länge) fortsätter som vanligt. Och många upplever att de är de enda som upplever oro, maktlöshet och ensamhet. Trots att nästan alla i folkmassan som passerar troligen just nu upplever de här känslorna och av samma orsak.

Ingen har frågat de här männen och kvinnorna – eller någon annan i landet – vad de tycker. Tror de att de skulle skicka ryska stridsvagnar och flygplan till den tidigare broderliga republiken? Är de villiga att göra uppoffringar för det Putin kallar ”avnazifiering av Ukraina”? Tror de att landets säkerhet kräver extrema åtgärder? Det var bara krigets första första dag, men många kände redan behov att tala om det, uttrycka sina åsikter. Att åtminstone få höras.

”Kommer du verkligen att skriva att jag är mot kriget?”, frågade en gammal kvinna utanför en matbutik naivt.

Det värsta problemet

”Det är som om [staten] inte skulle kunna göra några andra saker!”, sa den äldre blomsterförsäljaren till mig med låg röst.

Igår var min grannes son med om en svår olycka på grund av att vägen bara rasade ihop under honom. Är det verkligen så nödvändigt för dem att starta ett krig någonstans? Vore det inte bättre att asfaltera normalt? Här står jag, en gammal kvinna, och säljer. Min pension räcker inte. Nå, jag lever i alla fall på något sätt. Och nu? Är det krig igen, som under tyskarna?

Sex kvinnor i 50-årsåldern står i ring nära metrostationen Marksistskaja med sina väskor på marken.

”Ja, det är klart att det är oroande”, sa den mest högljudda av dem. ”Och jag är väldigt orolig. För våra makar, för våra barn. De kan kallas in. Men vi hoppas att allt tar slut snart. Att vårt folk snabbt kommer att återställa ordningen där. Men det är krig, vet ni.... Det är 2000-talet och vi är i krig. Om det blir större kommer det att påverka alla.”

”Så vi kommer inte att flyga till Egypten snart?”, frågar jag kvinnan som just talade om sin senaste resa.

”Det är klart att vi kommer att göra, om Gud vill”, svarar hon. ”Allt kommer att bli bra. Allt kommer att bli fint! Jag tror att vi har en stark arme. Och det kommer inte att påverka oss civila på länge. Vi har en framstående president. Så det är inte det värsta problemet...”

Kvinnan stammar. Hennes ström av optimism får inte något utlopp. Hennes vänner skakar på huvudena: ”Nej, Lena. Det här är åt helsike. Det är det värsta problemet nu.”